

๑๑๕

ส่วนที่สี่

ที่ นศ ๐๐๒๓.๓/ว ๕๐๑๕

ศาลากลางจังหวัดนครศรีธรรมราช
ถนนราชดำเนิน นศ ๘๐๐๐

๓๕ กรกฎาคม ๒๕๖๑

เรื่อง โครงการเฝ้าระวังโรคไข้หวัดนกเชิงรุกแบบบูรณาการของประเทศไทย ครั้งที่ ๒/๒๕๖๑

เรียน นายอำเภอทุกอำเภอ และนายกองตรีปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่ง

อ้างถึง หนังสือจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่ นศ ๐๐๒๓.๓/ว ๓๗๐ ลงวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๖๑

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๑๐.๕/ว ๒๒๕๙
ลงวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๖๑

ตามที่จังหวัดนครศรีธรรมราช แจ้งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมโครงการเฝ้าระวังโรคไข้หวัดนกเชิงรุกแบบบูรณาการของประเทศไทย ครั้งที่ ๑/๒๕๖๑ ระหว่างวันที่ ๘ มกราคม - ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ เป็นเวลา ๑ เดือน รายละเอียดตามอ้างถึง นั้น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น แจ้งว่า กรมปศุสัตว์ได้กำหนดให้ดำเนินการเฝ้าระวังโรคไข้หวัดนกเชิงรุกแบบบูรณาการของประเทศไทย ครั้งที่ ๒/๒๕๖๑ ระหว่างวันที่ ๙ กรกฎาคม - ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๑ จังหวัดนครศรีธรรมราช จึงขอให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาดำเนินการ ดังนี้

๑. ประสานกับหน่วยงานปศุสัตว์ในระดับพื้นที่ เพื่อดำเนินการเฝ้าระวังโรค โดยสอบถามลักษณะอาการสัตว์ปีกจากเจ้าของทุกรายในระยะเวลา ๓๐ วันที่ผ่านมา พร้อมจัดทำข้อมูลดังกล่าว

๒. กรณีเมื่อทราบหรือพบสัตว์ปีกป่วยหรือตาย โดยมีลักษณะน่าสงสัยโรคไข้หวัดนกให้ดำเนินการแจ้งสำนักงานปศุสัตว์อำเภอ เพื่อตรวจสอบและเก็บตัวอย่างส่งตรวจ

๓. ร่วมกับหน่วยงานปศุสัตว์ในระดับพื้นที่ ทำลายสัตว์ปีกที่เหลือในฝูงและสัตว์ปีกบริเวณใกล้เคียงที่คาดว่าจะมีโอกาสได้รับเชื้อโรคแล้วทั้งหมดทันที โดยไม่ต้องรอผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการและดำเนินการตามมาตรการควบคุมโรคในพื้นที่อย่างเร่งด่วนทันที

๔. เตรียมความพร้อมด้านบุคลากร งบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์ เพื่อรองรับสถานการณ์การระบาดของโรคไข้หวัดนก ตามสถานะทางการคลังและระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

จึงเรียนมาเพื่อทราบและพิจารณาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด

กลุ่มงานส่งเสริมและพัฒนาท้องถิ่น

โทร. ๐-๗๕๓๕-๖๑๔๔ ต่อ ๒๐

ผู้ประสาน นางศิริพร จันทร์

๐๘๑-๙๖๘๘๙๐๖

(นายวิญญู สิทธิเชนทร์)

ท้องถิ่นจังหวัดนครศรีธรรมราช ปฏิบัติราชการแทน

ผู้ว่าราชการจังหวัดนครศรีธรรมราช

ด่วนที่สุด

ที่ มท ๐๘๑๐.๕/ว ๒๒๕๕

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

ถนนนครราชสีมา เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๒๓ กรกฎาคม ๒๕๖๑

เรื่อง โครงการเฝ้าระวังโรคใช้หวัดนกเชิงรุกแบบบูรณาการของประเทศไทย ครั้งที่ ๒/๒๕๖๑

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

อ้างถึง หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท ๐๘๑๐.๕/ว ๑๕๔ ลงวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๖๑

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกรมปศุสัตว์ ที่ กษ ๐๖๑๐.๐๘/ว ๑๘๗๑๔

ลงวันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๖๑

จำนวน ๑ ชุด

ตามที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้แจ้งขอความร่วมมือโครงการเฝ้าระวังโรคใช้หวัดนกเชิงรุกแบบบูรณาการของประเทศไทย ครั้งที่ ๑/๒๕๖๑ ระหว่างวันที่ ๘ มกราคม - ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ เป็นเวลา ๑ เดือน รายละเอียดตามหนังสือที่อ้างถึง นั้น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้รับแจ้งจากกรมปศุสัตว์ว่าได้กำหนดให้ดำเนินโครงการเฝ้าระวังโรคใช้หวัดนกเชิงรุกแบบบูรณาการของประเทศไทย ครั้งที่ ๒/๒๕๖๑ ระหว่างวันที่ ๙ กรกฎาคม - ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๑ จึงขอความร่วมมือจังหวัดแจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาดำเนินการ ดังนี้

๑. ประสานกับหน่วยงานปศุสัตว์ในระดับพื้นที่ เพื่อดำเนินการเฝ้าระวังโรค โดยสอบถามลักษณะอาการสัตว์ปีกจากเจ้าของทุกรายในระยะเวลา ๓๐ วันที่ผ่านมา พร้อมจัดทำข้อมูลดังกล่าว
๒. กรณีเมื่อทราบหรือพบสัตว์ปีกป่วยหรือตาย โดยมีลักษณะน่าสงสัยว่าจะเป็นโรคใช้หวัดนก ให้ดำเนินการแจ้งสำนักงานปศุสัตว์อำเภอ เพื่อตรวจสอบและเก็บตัวอย่างส่งตรวจ
๓. ร่วมกับหน่วยงานปศุสัตว์ในระดับพื้นที่ ทำลายสัตว์ปีกที่เหลือในฝูงและสัตว์ปีกบริเวณใกล้เคียงที่คาดว่ามีโอกาสได้รับเชื้อโรคแล้วทั้งหมดทันที โดยไม่ต้องรอผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการ และดำเนินการตามมาตรการควบคุมโรคในพื้นที่อย่างเร่งด่วนทันที

๔. เตรียมความพร้อมด้านบุคลากร งบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์ เพื่อรองรับสถานการณ์การระบาดของโรคใช้หวัดนก

รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายธนา ยันตงโกวิท)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น

ส่วนส่งเสริมการสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม

โทรศัพท์ ๐-๒๒๕๑-๕๐๐๐ ต่อ ๒๑๑๔

โทรสาร ๐-๒๒๕๑-๒๐๖๖

ผู้ประสานงาน นางสาวสุพรรณนิภา เยื่อใย โทร. ๐๘๑ - ๑๗๔๓๗๓๘

สำนักงานส่งเสริมการปกครอง ท้องถิ่นจังหวัดนครราชสีมา	เลขที่รับ 9095
วันที่ 24 ก.ค. 2561	เวลา

กลุ่มงานส่งเสริมและพัฒนาท้องถิ่น	เลขที่รับ 3967
วันที่ 24 ก.ค. 61	เวลา

ที่ กษ ๐๖๑๐.๐๘/ว ๑๙๗๑๖

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
เลขรับ..... 34830
วันที่.....
เวลา..... กรมปศุสัตว์

ถนนพญาไท กทม.๑๐๕๐๐

๑๐ กรกฎาคม ๒๕๖๑

เรื่อง โครงการเฝ้าระวังโรคไข้หวัดนกเชิงรุกแบบบูรณาการของประเทศไทย ครั้งที่ ๒/๒๕๖๑

เรียน อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการเฝ้าระวังโรคไข้หวัดนกเชิงรุกแบบบูรณาการของประเทศไทย ครั้งที่ ๒/๒๕๖๑

ตามที่กรมปศุสัตว์มีนโยบายให้มีการรณรงค์ค้นหาโรคไข้หวัดนกในสัตว์ปีกแบบบูรณาการ
 อย่างน้อยปีละ ๒ ครั้ง อย่างต่อเนื่อง ซึ่งได้ดำเนินการครั้งที่ ๑/๒๕๖๑ ไปแล้ว ระหว่างวันที่ ๘ มกราคม - ๔
 กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ นั้น เพื่อให้การดำเนินโครงการดังกล่าวบรรลุตามวัตถุประสงค์และเกิดประโยชน์สูงสุด
 กรมปศุสัตว์กำหนดให้ดำเนินโครงการ ครั้งที่ ๒/๒๕๖๑ ระหว่างวันที่ ๙ กรกฎาคม - ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๑ โดย
 รายละเอียดในการดำเนินโครงการ ได้แก่ การค้นหาโรคระบาดสัตว์ปีก และเก็บตัวอย่างสัตว์ปีกเพื่อส่งตรวจ
 ทางห้องปฏิบัติการจากพื้นที่เสี่ยงต่างๆ วัตถุประสงค์หลัก เพื่อให้ทราบถึงสถานะโรคไข้หวัดนกในปัจจุบัน และ
 เตรียมพร้อมรับมือหากเกิดเหตุฉุกเฉินในการระบาดของโรคระบาดสัตว์ปีก รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และพิจารณาแจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมดำเนินการต่อไปด้วย
 จะขอบคุณมาก

ขอแสดงความนับถือ

๑

(นายจรัสศักดิ์ ฑิพนพวงสโกลน)
 รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
 อธิบดีกรมปศุสัตว์

สสส.
เลขรับ..... 2272
วันที่ ๑๖ ก.ค. ๒๕๖๑
เวลา.....

สำนักควบคุม ป้องกันและบำบัดโรคสัตว์

โทร.๐ ๒๖๕๓ ๔๔๔๔ ต่อ ๔๑๖๒

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ birdflu@dld.go.th

กองพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น
เลขรับ..... 8646
วันที่ ๑๖ ก.ค. ๒๕๖๑
เวลา.....

โครงการเฝ้าระวังโรคไข้หวัดนกเชิงรุกแบบบูรณาการของประเทศไทย ประจำปี 2561

1. หลักการและเหตุผล

โรคไข้หวัดนกเป็นโรคระบาดที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากที่ผ่านมามีการระบาดอย่างกว้างขวางในหลายๆ ประเทศทั่วโลกรวมทั้งประเทศไทย โดยก่อความเสียหายให้แก่อุตสาหกรรมเลี้ยงสัตว์ปีกและเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ปีกทั่วไป และยังไปกว่านั้นยังเป็นโรคที่สามารถติดต่อไปยังคนและทำให้เสียชีวิตได้ รัฐบาลจึงมีนโยบายที่จะป้องกัน ควบคุม และกำจัดโรคนี้ให้หมดไป โดยมีแนวทางการดำเนินงานอย่างจริงจังและต่อเนื่องเป็นประจำทุกปีเพื่อลดความสูญเสียทางเศรษฐกิจของประเทศ

ถึงแม้ว่าประเทศไทยจะไม่พบโรคไข้หวัดนกในสัตว์ปีกมาเป็นระยะเวลามากกว่า 9 ปีแล้ว แต่ยังคงมีรายงานการระบาดของโรคไข้หวัดนกทั่วโลก รวมถึงในประเทศเพื่อนบ้านหรือประเทศในภูมิภาคเดียวกันอย่างต่อเนื่อง โดยตั้งแต่ต้นปี 2561 ที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน มีรายงานการระบาดของโรคไข้หวัดนกโดยองค์การสุขภาพสัตว์โลก (OIE) พบจุดเกิดโรคที่เป็นเชื้อไข้หวัดนกชนิดรุนแรง (Highly pathogenic avian influenza, HPAI) ไปแล้วจำนวน 253 จุด (ปี 2560 ทั้งปี จำนวน 2,340 จุด) และชนิดความรุนแรงต่ำ (Low pathogenic avian influenza, LPAI) จำนวน 38 จุด (ปี 2560 ทั้งปี จำนวน 69 จุด)

ดังนั้น เพื่อเป็นการป้องกันการเกิดโรคในประเทศไทย กรมปศุสัตว์จึงกำหนดให้มีโครงการเฝ้าระวังโรคไข้หวัดนกเชิงรุกแบบบูรณาการของประเทศไทยขึ้น ปีละ 2 ครั้ง เพื่อให้สามารถค้นหาสัตว์ที่ติดเชื้อได้อย่างรวดเร็ว ทั้งเชื้อไข้หวัดนกชนิดรุนแรงสูง (HPAI) และชนิดความรุนแรงต่ำ (LPAI) ซึ่งจะส่งผลให้การดำเนินงานในการควบคุมโรคทำได้อย่างทันท่วงที สามารถลดการแพร่กระจายของโรคไปยังสัตว์ปีกอื่นๆ ได้นอกจากนี้ข้อมูลที่มีคุณภาพที่ได้มาจากการเฝ้าระวังโรคยังนำมาใช้ในการวิเคราะห์และใช้ประโยชน์ได้หลายด้าน เช่น การวิเคราะห์การกระจายตัวของโรคในเชิงพื้นที่ การติดตามการเปลี่ยนแปลงทางพันธุกรรมของเชื้อไวรัส เป็นต้น

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อให้เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ปีกได้ทราบถึงสถานะโรคไข้หวัดนกปัจจุบันภายในฟาร์มของตนเอง

2.2 เพื่อให้เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ปีกได้เตรียมพร้อมรับมือหากเกิดเหตุฉุกเฉินในการระบาดของโรคไข้หวัดนกขึ้นภายในฟาร์มของตนเอง

3. ผลผลิตและตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ

ผลผลิตของโครงการ

ลำดับ	ผลผลิตของโครงการ	จำนวน	หน่วยนับ
1	ผลการตรวจโรคไข้หวัดนกจากการเก็บตัวอย่างในสถานที่เลี้ยงและ สถานที่จำหน่ายสัตว์ปีก	1	รายงาน

ตัวชี้วัดของโครงการ

ลำดับ	ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ	จำนวน	หน่วยนับ	
1	เชิงปริมาณ: จำนวนตัวอย่างสัตว์ปีกที่เก็บจากสถานที่เลี้ยงและ สถานที่จำหน่ายสัตว์ปีก	cloacal swab	9,008	ตัวอย่าง
		oropharyngeal swab	4,042	
		serum	12,600	
		environmental swab	1,940	
		ตัวอย่างน้ำกิน	96	
2	เชิงคุณภาพ: สายพันธุ์ของเชื้อไวรัสไข้หวัดนกที่กระจายอยู่ในสัตว์ปีกของประเทศไทยในปัจจุบัน	ชนิดของสายพันธุ์เชื้อไวรัสไข้หวัดนก	-	

4. วิธีดำเนินการ

4.1 การเฝ้าระวังโรคใช้สัตว์ปีกเชิงรุกด้วยอาการทางคลินิก (Clinical Active Surveillance)

เป้าหมาย : ทุกพื้นที่/ ทุกชนิดสัตว์ปีก

การดำเนินการ :

4.1.1 เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์/เจ้าพนักงานสัตวบาล/พนักงานราชการกิจกรรมการป้องกันแก้ไขและเตรียมความพร้อมรับปัญหาโรคใช้สัตว์ปีก/เจ้าหน้าที่จ้างเหมาบริการช่วยงานด้านสัตวแพทย์ (ปศุสัตว์ตำบล)/อาสาพัฒนาปศุสัตว์/บุคลากรจ้างเหมางานด้านการเฝ้าระวัง ควบคุมและป้องกันโรคในสัตว์ปีก/เครือข่ายเฝ้าระวังโรค/และเครือข่ายของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น อาสาสมัครสาธารณสุข ฝ่ายปกครององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น ดำเนินการเฝ้าระวังโรคโดยสอบถามลักษณะอาการสัตว์ปีกจากเจ้าของทุกรายในระยะเวลา 30 วันที่ผ่านมา และเมื่อทราบหรือพบสัตว์ปีกป่วยหรือตายโดยมีลักษณะสงสัยโรคใช้สัตว์ปีกให้ดำเนินการแจ้งสำนักงานปศุสัตว์อำเภอ เพื่อตรวจสอบและเก็บตัวอย่างส่งตรวจ

4.1.2 สัตวแพทย์ทำการตรวจสอบสัตว์ปีกที่ป่วยตาย หากมีอาการตามนิยามโรคใช้สัตว์ปีกให้เก็บตัวอย่างส่งตรวจ ดังนี้

1) เก็บตัวอย่างสัตว์ปีกหรือซากสัตว์ปีก จำนวน 2-5 ตัว ใส่ถุงพลาสติก 2 ชั้น แล้วมัดปากถุงให้แน่น ส่งตรวจให้เร็วที่สุด หรือภายใน 24 ชม. ส่งที่สถาบันสุขภาพสัตว์แห่งชาติ/ศูนย์วิจัยและพัฒนาการสัตวแพทย์ประจำภาคเพื่อตรวจวินิจฉัยโรค

2) เก็บประวัติสัตว์ปีก (รวมทั้งพิกัดจุดเกิดโรค) กรอกลงในแบบฟอร์ม รก.1 ส่งให้สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด

4.1.3 สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหรือสำนักงานปศุสัตว์อำเภอ รายงานตามแบบ รก.1 ลงในระบบสารสนเทศเพื่อการเฝ้าระวังโรคใช้สัตว์ปีก (<http://164.115.129.54/dcontrol/site/>)

4.1.4 ดำเนินการทำลายสัตว์ปีกที่เหลือในฝูงและสัตว์ปีกบริเวณใกล้เคียงที่คาดว่าจะมีโอกาสได้รับเชื้อโรคแล้วทั้งหมดทันที โดยไม่ต้องรอผลตรวจทางห้องปฏิบัติการและดำเนินการตามมาตรการควบคุมโรคในพื้นที่อย่างเร่งด่วนทันที

4.1.5 สถาบันสุขภาพสัตว์แห่งชาติ/ศูนย์วิจัยและพัฒนาการสัตวแพทย์ประจำภาค ดำเนินการตรวจวินิจฉัยแยกโรค (Differential Diagnosis) หากไม่ใช่โรคใช้สัตว์ปีกต้องวินิจฉัยด้วยว่า ป่วย/ ตายดังกล่าวมีสาเหตุจากอะไร และรายงานผลการตรวจวินิจฉัยโรคไปยังสำนักงานปศุสัตว์จังหวัด

4.1.6 สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดรายงานผลการตรวจวินิจฉัยโรคที่ได้รับจากห้องปฏิบัติการ ตามข้อ 4.1.5 และผลการสอบสวนโรคลงในระบบสารสนเทศเพื่อการเฝ้าระวังโรคใช้สัตว์ปีก (<http://164.115.129.54/dcontrol/site/>)

4.1.7 สำนักงานปศุสัตว์อำเภอ และสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดให้รายงานผลการเฝ้าระวังโรคในสัตว์ปีกป่วยตายประจำวันทุกวัน กรณีไม่พบสัตว์ปีกป่วยตายให้รายงาน zero report ในระบบสารสนเทศเพื่อการเฝ้าระวังโรคใช้สัตว์ปีก (<http://164.115.129.54/dcontrol/site/index.php?>) ด้วย

* ในกรณีที่ระบบสารสนเทศเพื่อการเฝ้าระวังโรคใช้สัตว์ปีกไม่สามารถใช้งานได้ ให้รายงานมายังอีเมล birdflu@dld.go.th

4.2 การเฝ้าระวังโรคใช้วัตถุดิบเชิงรุกทางห้องปฏิบัติการ (Laboratory Active Surveillance) ในสัตว์ปีกที่เลี้ยงบริเวณบ้าน (Backyard poultry)

เป้าหมาย :

- 1) สุ่มเก็บตัวอย่าง cloacal swab สัตว์ปีกที่เลี้ยงบริเวณบ้านรวมถึงที่ไม่เลี้ยงเป็นลักษณะฟาร์มในพื้นที่เสี่ยงต่อโรคระบาดจากข้อมูลรายงานสัตว์ปีกป่วย/ตายประจำปี 2561 (มกราคม-มิถุนายน)
- 2) สุ่มเก็บตัวอย่าง cloacal swab สัตว์ปีกที่เลี้ยงบริเวณบ้านรวมถึงที่ไม่เลี้ยงเป็นลักษณะฟาร์มใกล้พื้นที่ตำบลที่มีแหล่งทำรังวางไข่ของนกและพื้นที่ตำบลที่มีนกอพยพจำนวนมาก ในรัศมี 5 กิโลเมตรรอบบริเวณพื้นที่แหล่งทำรังวางไข่และพื้นที่ที่มีนกอพยพจำนวนมาก ตามพื้นที่ที่กำหนด
- 3) สุ่มเก็บตัวอย่าง oropharyngeal swab สัตว์ปีกที่เลี้ยงบริเวณบ้านรวมถึงที่ไม่เลี้ยงเป็นลักษณะฟาร์มในพื้นที่หมู่บ้านที่ติดชายแดนประเทศเพื่อนบ้านและภายในรัศมี 5 กิโลเมตรรอบตำบลที่ติดชายแดนประเทศเพื่อนบ้าน ตามพื้นที่ที่กำหนด

การดำเนินการ

4.2.1 ให้สำนักควบคุม ป้องกันและบำบัดโรคสัตว์กำหนดพื้นที่เสี่ยงต่อโรคระบาดโดยการสุ่ม ได้แก่ พื้นที่หมู่บ้านที่มีสัตว์ปีกป่วยหรือตายผิดปกติ พื้นที่ตำบลที่มีนกอพยพจำนวนมาก พื้นที่หมู่บ้านที่ติดชายแดนประเทศเพื่อนบ้านและภายในรัศมี 5 กิโลเมตรรอบ พื้นที่ตำบลที่มีแหล่งทำรังวางไข่ของนก

4.2.2 การสุ่มเก็บตัวอย่าง

ให้สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสุ่มครัวเรือนเลี้ยงสัตว์ปีก ดังนี้

- สุ่มเก็บตัวอย่าง cloacal swab สัตว์ปีกที่เลี้ยงบริเวณบ้านรวมถึงที่ไม่เลี้ยงเป็นลักษณะฟาร์มในพื้นที่ตำบลที่เสี่ยงต่อโรคระบาด จำนวน 4 ครัวเรือน ทุกหมู่บ้าน ของตำบลที่กำหนด ตามข้อ 4.2.1
- สุ่มเก็บตัวอย่าง cloacal swab สัตว์ปีกที่เลี้ยงบริเวณบ้านรวมถึงที่ไม่เลี้ยงเป็นลักษณะฟาร์มใกล้พื้นที่แหล่งทำรังวางไข่ของนกและพื้นที่ตำบลที่มีนกอพยพจำนวนมากในรัศมี 5 กิโลเมตรรอบบริเวณพื้นที่แหล่งทำรังวางไข่และพื้นที่ตำบลนกอพยพจำนวนมาก จำนวน 4 ครัวเรือน ในตำบลที่กำหนด ตามข้อ 4.2.1
- สุ่มเก็บตัวอย่าง oropharyngeal swab สัตว์ปีกที่เลี้ยงบริเวณบ้านรวมถึงที่ไม่เลี้ยงเป็นลักษณะฟาร์มในพื้นที่ตำบลที่ติดชายแดนประเทศเพื่อนบ้านและภายในรัศมี 5 กิโลเมตรรอบตำบลที่ติดชายแดนประเทศเพื่อนบ้าน จำนวน 4 ครัวเรือน ในหมู่บ้านและตำบลที่กำหนด ตามข้อ 4.2.1

4.2.3 การเก็บตัวอย่าง ให้สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดดำเนินการสุ่มเก็บตัวอย่างจากสัตว์ปีกจำนวน 5 ตัว (1 หลอดตัวอย่าง) ต่อครัวเรือน (หากมีครัวเรือนไม่ครบ 4 ครัวเรือน/หมู่บ้าน ให้เก็บตัวอย่างทุกครัวเรือนหรือถ้าครัวเรือนมีสัตว์ปีกไม่ครบ 5 ตัว ให้เก็บทุกตัวที่เลี้ยงไว้) โดยวิธีการเก็บและส่งตัวอย่างให้ดำเนินการตามเอกสารแนบ 5 โดยเน้นให้กรอกข้อมูลใน แบบ ตก.1 เฉพาะกิจ ให้ชัดเจนทุกราย เอกสารแนบไปพร้อมกับใบส่งตัวอย่าง

4.3 การเฝ้าระวังโรคใช้หัตถ์นกเชิงรุกทางห้องปฏิบัติการ (Laboratory Active Surveillance) ในเปิดไล่ทุ่ง (Free-grazing duck)

เป้าหมาย : สุ่มเก็บตัวอย่าง cloacal swab และ serum ในเปิดไล่ทุ่ง ตามที่กำหนด
การดำเนินงาน

4.3.1 สำนักควบคุม ป้องกันและบำบัดโรคสัตว์สุ่มพื้นที่และจำนวนฝูงเปิดที่เก็บตัวอย่าง

4.3.2 สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสุ่มฝูงเปิดไล่ทุ่งที่จะเก็บตัวอย่าง โดยให้เก็บตามจำนวนฝูงและอำเภอที่กำหนดไว้ ตามข้อ 4.3.1

4.3.3 สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสุ่มเก็บตัวอย่าง cloacal swab ฝูงละ 60 ตัว (เปิด 5 ตัว/1 หลอดตัวอย่าง รวมเป็น 12 หลอดตัวอย่างต่อฝูง) และ serum สุ่มเก็บฝูงละ 30 ตัว (ตัวอย่าง cloacal swab และ serum ให้เก็บตัวอย่างจากเปิดตัวเดียวกัน) โดยวิธีการเก็บและส่งตัวอย่างให้ดำเนินการ โดยเน้นให้กรอกข้อมูลในแบบ ตก.1 เฉพาะกิจ ให้ชัดเจนทุกรายเกษตรกรรวมไปพร้อมกับใบส่งตัวอย่าง

4.4 การเฝ้าระวังโรคใช้หัตถ์นกเชิงรุกทางห้องปฏิบัติการ (Laboratory Active Surveillance) ในโรงฆ่าสัตว์ปีกที่ได้รับใบอนุญาต มจส.2 (Certified slaughterhouse)

เป้าหมาย : สุ่มเก็บตัวอย่างโรงฆ่าสัตว์ปีกที่ได้รับใบอนุญาต มจส. 2
การดำเนินงาน

4.4.1 ให้สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดดำเนินการสุ่มเก็บตัวอย่างจากสัตว์ปีกโดยเก็บตัวอย่างด้วยวิธี cloacal swab จำนวน 4 หลอดตัวอย่าง/โรงฆ่า (สัตว์ปีก 5 ตัว/1 หลอดตัวอย่าง) โดยวิธีการเก็บและส่งตัวอย่างให้ดำเนินการตามแบบวิธีการเก็บและส่งตัวอย่าง โดยเน้นให้กรอกข้อมูลในแบบ ตก.1 เฉพาะกิจ ให้ชัดเจนทุกโรงฆ่าและแนบไปพร้อมกับใบส่งตัวอย่าง

4.5 การเฝ้าระวังโรคใช้หัตถ์นกเชิงรุกทางห้องปฏิบัติการ (Laboratory Active Surveillance) ในตลาดค้าสัตว์ปีกมีชีวิตเพื่อการบริโภค (ไก่หรือเป็ด) (Live bird market)

เป้าหมาย: สุ่มเก็บตัวอย่าง oropharyngeal swab ในสัตว์ปีก และตัวอย่างจากสิ่งแวดล้อม ในตลาดค้าสัตว์ปีกมีชีวิตเพื่อการบริโภค ดังนี้

- 1) กล่องใส่สัตว์ปีกหรือบริเวณกรงสัตว์ปีกหรือภาชนะใส่สัตว์ปีกที่มีชีวิต
- 2) ภาชนะที่ใช้บรรจุของเสียจากระบบการฆ่าสัตว์ (เช่น ลำไส้ ขนสัตว์ปีก เป็นต้น)
- 3) ผ้าเช็ดโต๊ะที่เปียกชื้น
- 4) โต๊ะวางซาก ตระกร้าหรือภาชนะที่ใช้ใส่ชิ้นส่วนไก่ที่ชำแหละแล้ว

การดำเนินงาน

4.5.1 ให้สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด เก็บตัวอย่างจากร้านค้าสัตว์ปีกเพื่อการบริโภค จำนวน 6 ร้านต่อตลาด (หากมีไม่ถึง 6 ร้านให้เก็บทุกร้าน) โดยสุ่มเก็บตัวอย่าง oropharyngeal swab ร้านละ 10 ตัว (สัตว์ปีก 5 ตัว/1 หลอดตัวอย่าง) จำนวนรวมทั้งสิ้น 60 ตัว ต่อ 1 ตลาด (12 หลอดตัวอย่าง/1 ตลาด) โดยเน้นให้เก็บในสัตว์ปีกที่มีลักษณะซึม อ่อนแอ หรือแสดงอาการป่วย โดยวิธีการเก็บและส่งตัวอย่างให้ดำเนินการ

4.5.2 ให้สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด เก็บตัวอย่างจากร้านค้าสัตว์ปีกเพื่อการบริโภค จำนวน 6 ร้านต่อตลาด (หากมีไม่ถึง 6 ร้านให้เก็บทุกร้าน) โดยสุ่มเก็บตัวอย่าง environmental swab (ตัวอย่างสิ่งแวดล้อม) ร้านละ 12 ก้านสำลี (3 ก้านสำลี/1 หลอดตัวอย่าง) จำนวนรวมทั้งสิ้น 72 ก้านสำลี ต่อ 1 ตลาด (24 หลอดตัวอย่าง/1 ตลาด) และเก็บตัวอย่างน้ำกินสำหรับสัตว์ปีกในตลาดค้าสัตว์ปีก จำนวน 1 ตัวอย่างต่อตลาดค้าสัตว์ปีก โดยวิธีการเก็บและส่งตัวอย่างให้ดำเนินการ

4.6 การเฝ้าระวังโรคไขหวัดนกเชิงรุกทางห้องปฏิบัติการ (Laboratory Active Surveillance) ในตลาดค้าสัตว์ปีกสวยงาม (Pet bird market)

เป้าหมาย : สุ่มเก็บตัวอย่าง oropharyngeal swab ในสัตว์ปีก และตัวอย่างจากสิ่งแวดล้อม ในตลาดค้าสัตว์ปีกสวยงาม ดังนี้

- 1) กล่องใส่สัตว์ปีกหรือบริเวณกรงสัตว์ปีกหรือภาชนะใส่สัตว์ปีกที่มีชีวิต
- 2) ผ้าเช็ดโต๊ะ โต๊ะ กระจกหรือภาชนะที่ใส่สัตว์ปีกในตลาดค้าสัตว์ปีก

การดำเนินงาน

4.6.1 ให้สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด เก็บตัวอย่างจากร้านค้าสัตว์ปีกสวยงาม จำนวน 6 ร้านต่อตลาด (หากมีไม่ถึง 6 ร้านให้เก็บทุกร้าน) โดยสุ่มเก็บตัวอย่าง oropharyngeal swab ร้านละ 10 ตัว (สัตว์ปีก 5 ตัว/1 หลอดตัวอย่าง) จำนวนรวมทั้งสิ้น 60 ตัว ต่อ 1 ตลาด (12 หลอดตัวอย่าง/1 ตลาด) โดยเน้นให้เก็บในสัตว์ปีกที่มีลักษณะซึม อ่อนแอ หรือแสดงอาการป่วย โดยวิธีการเก็บและส่งตัวอย่างให้ดำเนินการ โดยเน้นให้กรอกข้อมูลในแบบ ตก.1 เฉพาะกิจ ให้ชัดเจนทุกรายร้านค้าแนบไปพร้อมกับใบส่งตัวอย่าง

4.6.2 ให้สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด เก็บตัวอย่างจากร้านค้าสัตว์ปีกสวยงาม จำนวน 6 ร้านต่อตลาด (หากมีไม่ถึง 6 ร้านให้เก็บทุกร้าน) โดยสุ่มเก็บตัวอย่าง environmental swab (ตัวอย่างสิ่งแวดล้อม) ร้านละ 12 ก้านสำลี (3 ก้านสำลี/1 หลอดตัวอย่าง) จำนวนรวมทั้งสิ้น 72 ก้านสำลี ต่อ 1 ตลาด (24 หลอดตัวอย่าง/1 ตลาด) และเก็บตัวอย่างน้ำกินสำหรับสัตว์ปีกในตลาดค้าสัตว์ปีก จำนวน 1 ตัวอย่างต่อตลาดค้าสัตว์ปีก โดยวิธีการเก็บและส่งตัวอย่างให้ดำเนินการ โดยเน้นให้กรอกข้อมูลในแบบ ตก.1 เฉพาะกิจ ให้ชัดเจนทุกรายร้านค้าแนบไปพร้อมกับใบส่งตัวอย่าง

4.7 การเฝ้าระวังโรคไขหวัดนกเชิงรุกทางห้องปฏิบัติการ (Laboratory Active Surveillance) ไนไก่ไข่ ภายในโรงเรียนในโครงการตามพระราชดำริฯ (Layer chicken in school of Royal Initiative Affairs and Special Activities)

เป้าหมาย : พื้นที่เลี้ยงไก่ไข่ในโรงเรียนในโครงการตามพระราชดำริฯ

การดำเนินงาน

4.7.1 ให้สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดดำเนินการสุ่มเก็บตัวอย่างจากไก่ไข่ โดยเก็บตัวอย่างด้วยวิธี oropharyngeal swab จำนวน 4 หลอดตัวอย่าง/โรงเรียน (ไก่ไข่ 5 ตัว/1 หลอดตัวอย่าง) โดยวิธีการเก็บและส่งตัวอย่างให้ดำเนินการ โดยเน้นให้กรอกข้อมูลในแบบ ตก.1 เฉพาะกิจ ให้ชัดเจนทุกรายโรงเรียนในโครงการฯแนบไปพร้อมกับใบส่งตัวอย่าง

4.8 การตรวจวินิจฉัยและรายงานผล

4.8.1 การตรวจวินิจฉัย : สถาบันสุขภาพสัตว์แห่งชาติ/ศูนย์วิจัยและพัฒนาการ สัตวแพทย์ประจำภาค ดำเนินการตรวจตัวอย่างดังนี้

- 1) ตรวจตัวอย่างสัตว์ปีกหรือซากสัตว์ปีกเพื่อหาสาเหตุของการป่วยตาย
- 2) ตรวจตัวอย่าง cloacal swab และ oropharyngeal swab โดยการแยกเชื้อไวรัส Avian influenza หรือ Newcastle disease

4.8.2 การรายงานผล : สถาบันสุขภาพสัตว์แห่งชาติ/ศูนย์วิจัยและพัฒนาการ สัตวแพทย์ประจำภาค รายงานผลดังนี้

- 1) รายงานผลการตรวจวินิจฉัยแยกโรคให้สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด
- 2) รวบรวมผลการตรวจตัวอย่าง ให้สำนักควบคุม ป้องกันและบำบัดโรคสัตว์ตามแบบฟอร์ม ตก.2 เฉพาะกิจ และแบบฟอร์ม กร.2 ในรูปแบบไฟล์ Excel ทาง E-mail: ibird2@dld.go.th

4.8.3 การรายงานผลการปฏิบัติงาน

- 1) ให้สำนักงานปศุสัตว์อำเภอดำเนินการรวบรวมผลการดำเนินงานในท้องที่เป็นไฟล์ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ส่งให้สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด ตามแบบรายงาน X-ray 1
- 2) ให้สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดรวบรวมข้อมูลจากสำนักงานปศุสัตว์อำเภอ โดยดำเนินการสรุปข้อมูลลงในแบบรายงาน X-ray 1 และส่งให้สำนักงานปศุสัตว์เขต
- 3) ให้สำนักงานปศุสัตว์เขตรวบรวมข้อมูลจากสำนักงานปศุสัตว์จังหวัด โดยดำเนินการสรุปข้อมูลลงในแบบรายงาน X-ray 1 และส่งข้อมูลมายัง E-mail: birdflu@dld.go.th ให้สำนักควบคุม ป้องกันและบำบัดโรคสัตว์
- 4) สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดรายงานผลจำนวนการเก็บตัวอย่างลงในระบบ e-Operation

* กรณีผลการตรวจวินิจฉัยเป็นโรคระบาดสัตว์ปีก ตาม พรบ.โรคระบาดสัตว์ 2558 ให้ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์และมาตรการที่กรมปศุสัตว์กำหนดไว้

** เอกสารแนบโครงการฯ สามารถดาวน์โหลดได้ที่เว็บไซต์ระบบสารสนเทศเพื่อการเฝ้าระวังโรคใช้หวัดนก “หน้าแรก > หัวข้อ หนังสือเวียนกลุ่มควบคุมป้องกันโรคสัตว์ปีก > โครงการเฝ้าระวังโรคใช้หวัดนกเชิงรุกแบบบูรณาการของประเทศไทย ประจำปี 2561” URL: <http://164.115.129.54/dcontrol/site/>

*** ในกรณีที่ระบบสารสนเทศเพื่อการเฝ้าระวังโรคใช้หวัดนกไม่สามารถเข้าใช้งานได้ ให้รายงานมายังอีเมล birdflu@dld.go.th

การติดตามประเมินผล

สำนักงานปศุสัตว์เขตออกติดตามและประเมินผลการดำเนินงานสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดในพื้นที่ และรายงานมายังสำนักควบคุม ป้องกันและบำบัดโรคสัตว์

5. ระยะเวลาดำเนินการ

ครั้งที่ 1 ระหว่างวันที่ 8 มกราคม - 9 กุมภาพันธ์ 2561

ครั้งที่ 2 ระหว่างวันที่ 9 กรกฎาคม - 10 สิงหาคม 2561

6. งบประมาณ

แผนงานบูรณาการพัฒนาศักยภาพการผลิตภาคเกษตร โครงการส่งเสริมประสิทธิภาพการผลิตภาคปศุสัตว์ กิจกรรมการพัฒนาสุขภาพสัตว์ งานควบคุมแก้ไขโรคใช้หวัดนก โดยสำนักควบคุม ป้องกันและบำบัดโรคสัตว์ ได้อนุญาตหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเรียบร้อยแล้ว

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

7.1 ทราบสภาวะโรคใช้หวัดนกปัจจุบันในแต่ละพื้นที่ของประเทศไทยที่มีการเลี้ยงสัตว์ปีก

7.2 ข้อมูลผลการตรวจโรคใช้หวัดนกสามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการป้องกันโรคใช้หวัดนก และใช้ในการวางแผนควบคุมโรคในกรณีเกิดการระบาดของโรคใช้หวัดนกต่อไป

7.3 ผู้บริโภครักษาสุขภาพและผู้เลี้ยงสัตว์ปีกภายในประเทศสามารถมั่นใจในกระบวนการผลิต การเลี้ยง และการซื้อขายสัตว์ปีกของประเทศไทยได้ว่าปลอดภัยโรคใช้หวัดนกในสถานการณ์ปัจจุบัน

8. ผู้รับผิดชอบโครงการ...

8. ผู้รับผิดชอบโครงการ

8.1 หน่วยงานหลัก ได้แก่ กรมปศุสัตว์ ซึ่งประกอบด้วย

- 8.1.1 สำนักควบคุม ป้องกันและบำบัดโรคสัตว์
- 8.1.2 สถาบันสุขภาพสัตว์แห่งชาติ
- 8.1.3 ศูนย์วิจัยและพัฒนาการสัตวแพทย์ประจำภาค ทั้ง 7 แห่ง
- 8.1.4 ปศุสัตว์เขต 1-9
- 8.1.5 สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดทุกจังหวัด

8.2 หน่วยงานสนับสนุน ได้แก่

- 8.2.1 หน่วยงานในสังกัด กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
  - 8.2.2 หน่วยงานในสังกัด กระทรวงสาธารณสุข
  - 8.2.3 หน่วยงานในสังกัด กระทรวงมหาดไทย
  - 8.2.4 หน่วยงานในสังกัด กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
-